

Components of Learning Leadership of School Administrators

Arunya Sareepho

Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand

E-mail: arunyachamchoy.2520@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-1937-7210>

Received 26/10/2024

Revised 01/11/2024

Accepted 01/12/2024

Abstract

Background and Aims: The components of learning leadership among school administrators serve as information for the development and performance of school administrators to be effective, enhancing their performance and achieving the highest efficiency for the school. This research aims to study the components of learning leadership among school administrators.

Methodology: The research process consists of three steps in the process: Step 1 is the synthesis of documents and research. Related to the components of the learning leadership of school administrators, a total of 13 sources. 2) Step 2: Interview 5 experts about the components of the learning leadership of school administrators. 3) Step 3: 5 experts evaluate the appropriateness and feasibility of the components of the learning leadership of school administrators. The research tools used include document analysis, interviews, and a 5-point Likert scale questionnaire. Data were analyzed using mean, percentage, and standard deviation.

Results: 1) The components of the learning leadership of school administrators, derived from document synthesis and interviews with experts, consist of 6 components: (1) team learning, (2) a learning-conducive environment, (3) creativity, (4) the use of advanced technology in operations, (5) integration, and (6) self-directed learning. 2) The evaluation results of the appropriateness of the creative leadership components of school administrators are overall highly appropriate, at the highest level, and the overall feasibility is at the highest level.

Conclusion: The components of the learning leadership of educational administrators were found to have 6 components: (1) team learning, (2) a learning-conducive environment, (3) creativity, (4) the use of advanced technology in operations, (5) integration, and (6) self-directed learning. The evaluation results of the appropriateness of the creative leadership components of educational administrators showed that the overall appropriateness level was the highest, and the overall feasibility level was also the highest.

Keywords: Learning Leadership; Components of Learning Leadership for School Administrators; Educational Institutions

องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

อรรณญา สาริโพธิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นสารสนเทศในการพัฒนาและการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาการปฏิบัติงานของผู้บริหารและเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่สถานศึกษาต่อไป การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

ระเบียบวิธีการวิจัย: มีวิธีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 แหล่ง 2) ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและ 3) ขั้นตอนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ขององค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย: 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา จากการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การเรียนรู้เป็นทีม (2) สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ (3) ความคิดสร้างสรรค์ (4) นำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการปฏิบัติงาน (5) การบูรณาการ (6) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 2) ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผล: องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามี 6 องค์ประกอบได้แก่ (1) การเรียนรู้เป็นทีม (2) สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ (3) ความคิดสร้างสรรค์ (4) นำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการปฏิบัติงาน (5) การบูรณาการ (6) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเรียนรู้; องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา; สถานศึกษา

บทนำ

การจัดการศึกษาไทยควรได้รับการทบทวนและพัฒนาเป็นมุมมองเชิงระบบ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดคุณภาพ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงปรับเปลี่ยนไป บางอย่างต้องสร้างขึ้นเพื่อความเหมาะสมในการพัฒนาศักยภาพของคนในองค์กรและสังคม เช่น ต้องมีการเรียนรู้เป็นทีม โรงเรียนต้องเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ต้องสร้างเครือข่ายและรวมพลังกัน มีการสร้างคนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ นำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยในการพัฒนา สร้างเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (professional learning community) ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จำเป็นและสำคัญที่สุดอีกรูปแบบหนึ่ง ในศตวรรษที่ 21 คือ ภาวะผู้นำการเรียนรู้ (Learning Leadership)

ประเทศไทยจำเป็นต้องสร้างคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายที่จะมาถึงในอนาคต และจำเป็นต้องใช้เวลาในการสร้างสิ่งที่จำเป็นเหล่านี้อย่างรวดเร็วด้วย คุณลักษณะและกระบวนการของภาวะผู้นำทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสร้างคนในชาติต่อไป เป็นที่ประจักษ์ทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติว่า ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่จำเป็นและสำคัญยิ่งในการเปลี่ยนแปลงใดๆ ให้ประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำทางการศึกษาจึงควรเป็นเรื่องสำคัญที่นำมาทบทวน เนื่องจากองค์ความรู้ต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มุ่งองค์ความรู้มากมายที่ต้องนำมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน (กนกพร สมปราชญ์, 2558)

ภาวะผู้นำการเรียนรู้จะเป็นการส่งเสริมให้เกิดทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อในการเรียนรู้มีการออกแบบและพัฒนานวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน อันจะส่งผลให้เกิดการจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จและเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน ทำให้ผู้นำเกิดความคิดสร้างสรรค์ และความกล้าหาญในการออกแบบนวัตกรรมต่างๆ มาใช้ในหน่วยงาน อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน เสริมสร้างความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 จากการประเมินการเรียนรู้ของตนเอง ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านความร่วมมือของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และเครือข่ายการเรียนรู้ มีการกำหนดบทบาท นโยบายหลักอยู่ในการสร้างเงื่อนไขเพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เครือข่ายแบบมืออาชีพ (อินทร์แปลง อบอุ่น, 2559)

ความสำคัญของความเป็นผู้นำในการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารโรงเรียนนั้นเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการปรับตัวให้เข้ากับภูมิทัศน์ทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว Sisouvong และ Pasanchay (2024) เน้นย้ำว่ากลยุทธ์การจัดการสถาบันการศึกษาสมัยใหม่มีความจำเป็นสำหรับการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ตอบสนองและยืดหยุ่น จึงช่วยส่งเสริมผลลัพธ์ทางการศึกษาและประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยการเน้นที่การตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล การบูรณาการเทคโนโลยี ความเป็นผู้นำร่วมมือ และแนวทางปฏิบัติที่ครอบคลุม ผู้บริหารโรงเรียนสามารถส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่คล่องตัวและสนับสนุน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพ และความเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียนยังเป็นองค์ประกอบสำคัญในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เจริญรุ่งเรือง ยิ่งไปกว่านั้น Jongyung (2024) ระบุองค์ประกอบสำคัญและตัวบ่งชี้ของความเป็นผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลซึ่งมีส่วนสนับสนุนต่อการจัดการโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและความสำเร็จของนักเรียน องค์ประกอบเหล่านี้ได้แก่ การพัฒนาวิสัยทัศน์และพันธกิจ ความเป็นผู้นำด้านการเรียนการสอน การจัดการองค์กร การพัฒนาทางวิชาชีพ การมีส่วนร่วมของชุมชน การประเมินและการประเมินผล และความเป็นผู้นำด้านจริยธรรม ตัวบ่งชี้ เช่น การบรรลุเป้าหมาย ความพึงพอใจของครูและเจ้าหน้าที่ การมีส่วนร่วมและความสำเร็จของนักเรียน การมีส่วนร่วมในชุมชน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ นวัตกรรมและการปรับปรุง การจัดการทรัพยากร และการเติบโตทางอาชีพ เป็นกรอบที่ครอบคลุมสำหรับการประเมินผลกระทบต่อความเป็นผู้นำ โดยการทำความเข้าใจและนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้เหล่านี้ไปใช้ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถประเมินประสิทธิผล ตัดสินใจอย่างรอบรู้ และรับรองความสอดคล้องกับภารกิจหลักในการปรับปรุงผลลัพธ์ทางการศึกษาและส่งเสริมชุมชนโรงเรียนที่เจริญรุ่งเรือง

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ (Learning Leadership) มุ่งเน้นทั้งระบบการเรียนรู้ ตั้งแต่การออกแบบที่เหมาะสม การปฏิบัติให้มีความคงทนยั่งยืนของนวัตกรรมหรือรูปแบบ รวมทั้งจัดสรร จัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่มีพลังต่อการเรียนรู้และขยายศักยภาพการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมและปฏิสัมพันธ์ชุมชน เครือข่ายของทั้งในระบบโรงเรียน

(schooling) มีปฏิสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการของผู้นำ ในความหมายโดยทั่วไป ภาวะผู้นำ เป็นการกำหนดทิศทางเพื่อประสบความสำเร็จสำหรับบางอย่างและรับผิดชอบไปถึงเป้าหมายนั้น ภาวะผู้นำเป็น กระบวนการที่สร้างสรรค์เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาและมีอิทธิพลต่อคนอื่นโดยใช้กระบวนการทางสังคมปฏิสัมพันธ์ กับคนอื่นที่เป็นสมาชิก เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำในหน่วยงาน ควรจะเป็นต้นแบบในการพัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่างๆ เริ่มจากพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรอบรู้ ในรูปแบบ ต่างๆ เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน การมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน เป็นต้น นำสู่การกำหนดนโยบายในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน จัดหาสื่อและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้ เกิดขึ้นในโรงเรียน อันจะส่งผลให้ครูมีการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนในห้องเรียนให้เกิดขึ้นและส่งผลให้ เกิดการจัดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ และเกิดการพัฒนาวงศ์ที่ยั่งยืน (Salavert, 2013)

จากเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นสารสนเทศในการพัฒนาและการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนาเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

จิรวัดน์ วงษ์คง (2559) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง "ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25" มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ที่สะท้อนภาวะผู้นำการเรียนรู้ในกลุ่ม ผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยศึกษาตัวบ่งชี้ที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพในโรงเรียน

พิเชษฐ์ จันทะศิลา (2560) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการสร้าง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยเน้นการ สำนวญความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้กับการพัฒนาการเรียนรู้อย่างร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ พัฒนาวิชาชีพและการทำงานร่วมกันในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้จะสร้าง บรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสนับสนุนการเรียนรู้ และการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติที่มี ประสิทธิภาพร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

ภูเบศร์ บาลชน (2563) มุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรม ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยใช้โมเดลแข่งขันระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้และภาวะผู้นำแบบ ร่วมพลัง เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์และผลกระทบต่อการพัฒนานวัตกรรมภายในโรงเรียนผลการวิจัยพบว่า ทั้ง ภาวะผู้นำการเรียนรู้และภาวะผู้นำแบบร่วมพลังมีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมในโรงเรียน ภาวะผู้นำ การเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองและเรียนรู้ร่วมกับบุคลากร ส่งผลให้เกิดสภาพแวดล้อมการ เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ขณะที่ภาวะผู้นำแบบร่วมพลังเน้นการมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการร่วม

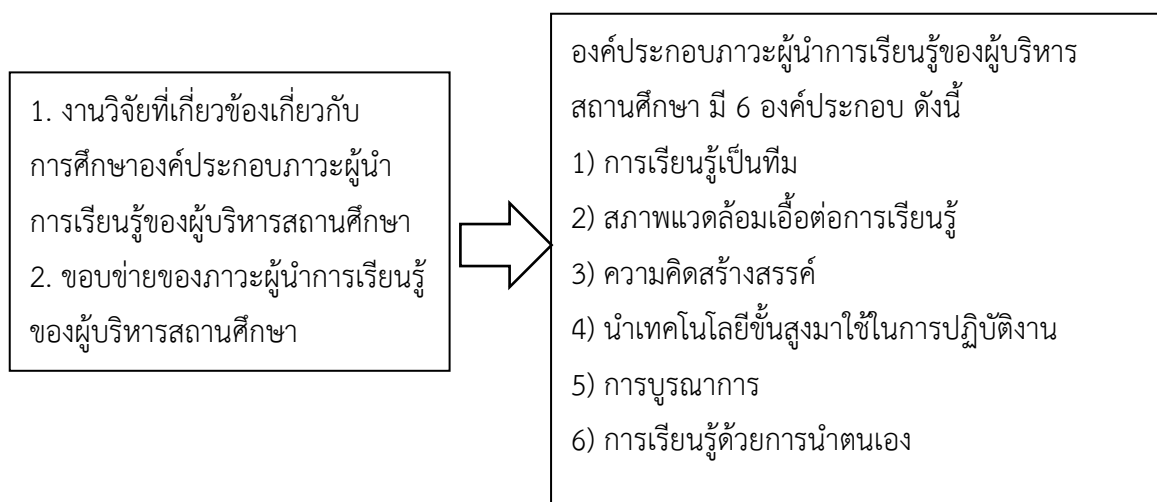
คิดร่วมสร้างในองค์กร ทั้งสองภาวะผู้นำจึงเสริมสร้างให้องค์กรสามารถปรับตัวและนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาโรงเรียนได้

ปฏิวะช บุญเกิด (2563) ศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและขวัญในการปฏิบัติงานของครูที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำและขวัญกำลังใจที่ส่งผลต่อความสำเร็จและมาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ครูมีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้สูงจะสนับสนุนและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานของโรงเรียน นอกจากนี้ ขวัญกำลังใจของครู ยังเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการทำงานและการรักษามาตรฐานของโรงเรียน โดยขวัญที่ดีช่วยส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพและมีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่ดี

อนุชิต พันธุง (2563) มุ่งศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างตัวบ่งชี้ที่สามารถใช้ประเมินภาวะผู้นำการเรียนรู้ในบริบทของโรงเรียน ผลการวิจัยได้ระบุ ตัวบ่งชี้สำคัญ ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร ได้แก่ 1) ความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ 2) การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ 3) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ 4) การมีส่วนร่วมของบุคลากร 5) การใช้ข้อมูลในการพัฒนา 6) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดและผลการศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยสามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการวิจัยเชิงสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาจากเอกสารที่ประกอบไปด้วยแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

1. แหล่งข้อมูล

เอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ ตารางแบบสังเคราะห์เนื้อหา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราตามแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 แหล่ง ได้แก่ จิรวัฒน์ วงษ์คง (2559), ญาณ ศรีประเสริฐ (2560), พิเชษฐ์ จันทะศิลา (2560), จุลศักดิ์ ก๊อกพิมพ์ (2561), อภิศยุวรัตน์ ประราศรี (2561), Yuze Sun (2562), ปฏิวะช บุญเกิด (2563), อนุชิต พันธุ์คง (2563), ภูเบศร์ บาลชน (2563), จิตกมล โคตรทองกลาง (2564), ภัทรสุดา อีระชาญวิทย์ (2565), ทิฆัมพร ไวยกรรณ์ (2565) , ปุณณภา มาตหะวงษ์ (2566) แล้วนำมาวิเคราะห์ จัดกลุ่มเนื้อหาที่มีขอบเขตและความหมายเดียวกัน แล้วบันทึกลงในตารางแบบสังเคราะห์เนื้อหา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และสรุปผลโดยใช้ความถี่ร้อยละ 50 ขึ้นไป เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่คัดสรร

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1.1 อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 คน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี มีคุณวุฒิ จบการศึกษาระดับปริญญาเอก

1.2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 3 ปี คุณวุฒิ จบการศึกษาระดับปริญญาเอก

1.3 รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 3 ปี คุณวุฒิ จบการศึกษาระดับปริญญาเอก

1.4 ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี คุณวุฒิ จบการศึกษาระดับปริญญาเอก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ซึ่งมีการนัดหมายไว้ล่วงหน้า

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ โดยเริ่มจากการถอดเสียงสัมภาษณ์ จัดระเบียบเนื้อหา กำหนดรหัสเนื้อหา ซึ่งกำหนดจากคำสำคัญจากคำถามที่ใช้สัมภาษณ์ หลังจากจัดระเบียบเนื้อหาแล้ว ได้สร้างข้อสรุปเบื้องต้นเพื่อกำหนดองค์ประกอบ แล้วบันทึกลงในตารางแบบสังเคราะห์เนื้อหา ต่อมาผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และสรุปผลโดยใช้ค่าความถี่ร้อยละ 50 ขึ้นไป เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่คัดสรร จากนั้นทำการนิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน และผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยการแปลความหมายของระดับคะแนน 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา แล้วนำแบบประเมินที่ได้รับคืนมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการนำค่าเฉลี่ยไปแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์การประเมิน โดยเลือกองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก หรือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป เพื่อให้ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามเกณฑ์การประเมินและแปลความหมายดังนี้ (วโร พึงสวัสดิ์, หน้า 454, 2551)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

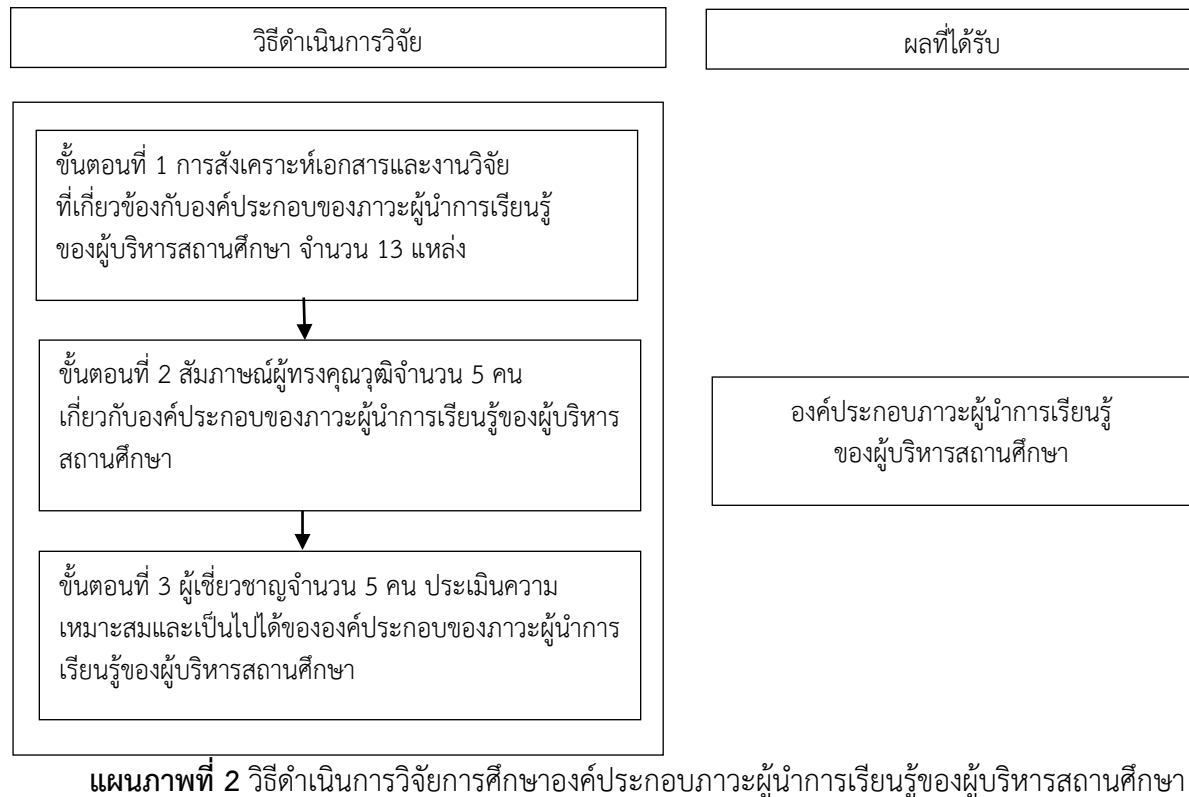
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงในขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยและเห็นผลที่ได้รับอย่างชัดเจนในการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแผนภาพที่ 2 แสดงได้ดังนี้

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

1.1 ผลการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แสดงดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 การสังเคราะห์ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบ		การศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย														
		แหล่งข้อมูล														
		1. จิรวัฒน์ วงษ์คง (2559)	2. ญาณี ศรีประเสริฐ (2560)	3. พิเชษฐ์ จันทะศิลา (2560)	4. จุลศักดิ์ ก๊อกพิมพ์ (2561)	5. อภิญญา ธรรม์ ประราศี (2561)	6. Yuze Sun (2562)	7. ปวีเวช บุญเกิด (2563)	8. อนุจิต พันธัง (2563)	9. ภูเบศร์ บาลชน (2563)	10. จิตกมล โคตรทองกลาง (2564)	11. ภัทรสุดา อีระชาวิทย (2565)	12. ทิพย์พร ไวยกรณ์ (2565)	13. ปุณณมา มาตพะวงษ์ (2566),	ความถี่	ร้อยละ
1. การเรียนรู้เป็นทีม		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13	100
2. สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13	100
3. นำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12	92
4. นวัตกรรมการเรียนรู้												✓			1	8
5. ความคิดสร้างสรรค์		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13	100
6. ความยืดหยุ่น			✓	✓	✓		✓								4	31
7. การบูรณาการ		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓		10	77
8. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง		✓		✓	✓	✓		✓		✓	✓				7	54
9. การเปลี่ยนแปลงที่มีความเฉพาะตัวและเหมาะสมกับบริบท			✓	✓		✓		✓							4	31
10. ความพอเพียง			✓	✓				✓						✓	4	31
11. การทำวิจัยเพื่อพัฒนางาน			✓					✓							2	15
12. ขวัญในการปฏิบัติงาน								✓							1	8
13. การวิจัย							✓	✓							2	15
14. การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้							✓		✓						3	23
รวม		6	9	9	7	6	8	11	5	6	6	5	5	5		

จากตาราง 1 พบว่า ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารสู่ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบ โดยใช้ค่าที่ความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 50 ของความถี่ทั้งหมดมาเป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มี จากตาราง 1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ พบว่า มีองค์ประกอบที่เป็นเชิงทฤษฎี (Theoretical Framework) จำนวน 14 องค์ประกอบ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาองค์ประกอบที่มีค่าความถี่สูงตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ได้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การเรียนรู้เป็นทีม 2) สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ 3) ความคิดสร้างสรรค์ 4) นำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการปฏิบัติงาน 5) การบูรณาการ 6) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้ค่าที่ความถี่ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 50 ของความถี่ทั้งหมดมาเป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การเรียนรู้เป็นทีม 2) สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ 3) ความคิดสร้างสรรค์ 4) นำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการปฏิบัติงาน 5) การบูรณาการ 6) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

1.2 องค์ประกอบ นิยามปฏิบัติการและตัวบ่งชี้ได้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การเรียนรู้เป็นทีม 2) สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ 3) ความคิดสร้างสรรค์ 4) นำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการปฏิบัติงาน 5) การบูรณาการ 6) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ผู้วิจัยนำผลการสังเคราะห์องค์ประกอบ มาจัดทำเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้ขององค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา มี 6 องค์ประกอบ 12 พฤติกรรมบ่งชี้ แสดงดังตาราง 2 ดังนี้

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	พฤติกรรมบ่งชี้
1. การเรียนรู้เป็นทีม	พฤติกรรมของผู้บริหารในการสร้างการเรียนรู้ในทีมงาน มีการติดต่อสื่อสารในรูปแบบที่หลากหลาย ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในทีมงานและระหว่างทีมงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีมงาน	- การสร้างการเรียนรู้ในทีมงาน - การติดต่อสื่อสารในรูปแบบที่หลากหลาย - การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในทีมงานและระหว่างทีมงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีมงาน
2. สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้	พฤติกรรมของผู้บริหารในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงาน มีกระบวนการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการทำงานและการเรียนรู้ของบุคลากรในหน่วยงาน	- การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพเอื้อต่อการเรียนการทำงาน - การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการการทำงาน - กระบวนการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการทำงานและการเรียนรู้ของบุคลากรในหน่วยงาน
3. ความคิดสร้างสรรค์	พฤติกรรมของผู้บริหารในการมีความคิดริเริ่มและแปลกใหม่จากเดิม มีความคิดคล่องแคล่วในการคิดหาคำตอบของปัญหา และสามารถคิดได้อย่างละเอียดก่อนที่ตัดสินใจสั่งการ	- ความคิดริเริ่มและแปลกใหม่จากเดิม - ความคิดคล่องแคล่วในการคิดหาคำตอบของปัญหา - ความสามารถคิดได้อย่างละเอียดก่อนที่ตัดสินใจสั่งการ
4. นำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการปฏิบัติงาน	พฤติกรรมของผู้บริหารในการสร้างวิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการในหน่วยงาน และการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีจนเป็นกิจวัตรประจำวัน	- การสร้างวิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน - การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการในหน่วยงาน - การส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีจนเป็นกิจวัตรประจำวัน - การสนับสนุนงบประมาณด้านเทคโนโลยี
5. การบูรณาการ	พฤติกรรมของผู้บริหารในการระดมความคิดที่หลากหลายและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่และสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	- การระดมความคิดที่หลากหลายและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง - การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลากหลายมาสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ - ความสามารถประยุกต์ความรู้ใหม่มาใช้ในชีวิตประจำวัน
6. การสร้างวัฒนธรรมผู้นำตนเอง	พฤติกรรมของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้น การวางแผนในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง การสะท้อนผลการเรียนรู้ นำไปสู่การพัฒนาตนเอง พัฒนาระบบการทำงาน และใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- การสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับตนเอง - การวางแผนในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง - การสะท้อนผลการเรียนรู้ นำไปสู่การพัฒนาตนเอง - การพัฒนาระบบการทำงานของตนเอง - การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยเพื่อให้ได้นิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมบ่งชี้ จากนั้นนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แสดงดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

ที่	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การเรียนรู้เป็นทีม	4.62	0.61	มากที่สุด	4.75	0.61	มากที่สุด
2	สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้	4.69	0.60	มากที่สุด	4.66	0.60	มากที่สุด

ที่	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3	ความคิดสร้างสรรค์	4.85	0.61	มากที่สุด	4.86	0.61	มากที่สุด
4	นำเทคโนโลยีขั้นมาใช้ในการปฏิบัติงาน	4.72	0.60	มากที่สุด	4.68	0.62	มากที่สุด
5	การบูรณาการ	4.63	0.61	มากที่สุด	4.78	0.61	มากที่สุด
6	การสร้างวัฒนธรรมผู้นำตนเอง	4.78	0.60	มากที่สุด	4.67	0.60	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.71	0.60	มากที่สุด	4.73	0.60	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.60) และความเป็นไปได้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.60)

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามี 6 องค์ประกอบได้แก่ 1) การเรียนรู้เป็นทีม 2) สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ 3) ความคิดสร้างสรรค์ 4) นำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการปฏิบัติงาน 5) การบูรณาการ 6) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

1) การเรียนรู้เป็นทีม คือ พฤติกรรมของผู้บริหารในการสร้างการเรียนรู้ในทีมงาน มีการติดต่อสื่อสารในรูปแบบที่หลากหลาย ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในทีมงานและระหว่างทีมงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีมงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ปุณณภา มาตทวงษ์ (2566) ซึ่งศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยมีเป้าหมายเพื่อทำความเข้าใจถึงความต้องการในการเสริมสร้างภาวะผู้นำที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความต้องการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำการเรียนรู้ในด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ การสร้างแรงบันดาลใจ และการทำงานร่วมกันในทีม ทั้งนี้ งานวิจัยยังได้เสนอแนวทางในการพัฒนา เช่น การจัดอบรมเสริมทักษะการเป็นผู้นำที่สนับสนุนการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้บริหาร และการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยเน้นให้ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทั้งตนเองและบุคลากรในโรงเรียน

2) สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ คือ พฤติกรรมของผู้บริหารในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงาน มีกระบวนการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการทำงานและการเรียนรู้ของบุคลากรในหน่วยงาน สอดคล้องกับ พิเชษฐ์ จันทะศิลา (2560) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยเน้นการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้กับการพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพและการทำงานร่วมกันในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้จะสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสนับสนุนการเรียนรู้ และการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

3) ความคิดสร้างสรรค์ คือ พฤติกรรมของผู้บริหารในการมีความคิดริเริ่มและแปลกใหม่จากเดิม มีความคิดคล่องแคล่วในการคิดหาคำตอบของปัญหา และสามารถคิดได้อย่างละเอียดก่อนที่จะตัดสินใจสั่งการ ซึ่งสอดคล้องกับ อนุชิต พันธุง (2563) มุ่งศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างตัวบ่งชี้ที่สามารถใช้ประเมินภาวะผู้นำการเรียนรู้ในบริบทของโรงเรียน ผลการวิจัยได้ระบุ ตัวบ่งชี้สำคัญ ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเรียนรู้ของ

ผู้บริหาร ได้แก่ 1) ความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ 2) การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ 3) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ 4) การมีส่วนร่วมของบุคลากร 5) การใช้ข้อมูลในการพัฒนา 6) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

4) นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน คือ พฤติกรรมของผู้บริหารในการสร้างวิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการในหน่วยงาน และการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีจนเป็นกิจวัตรประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับ จิรวัดน์ วงษ์คง (2559) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสาคูมีความสำคัญประสงค์เพื่อยกระดับความสามารถและคุณภาพของผู้บริหารให้สามารถพัฒนาโรงเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปรแกรมนี้จะเน้นที่การเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้นำในเชิงกลยุทธ์ การส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาของโปรแกรมครอบคลุมการพัฒนาความรู้และทักษะในการบริหารจัดการเชิงวิชาการ การประเมินผลการเรียนรู้ การวางแผนพัฒนาวิชาการอย่างยั่งยืน รวมถึงการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนานักเรียนและโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบ

5) การบูรณาการ คือ พฤติกรรมของผู้บริหารในการระดมความคิดที่หลากหลายและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่และสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับ ปฏิเวช บุญเกิด (2563) ศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและขวัญในการปฏิบัติงานของครูที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำและขวัญกำลังใจที่ส่งผลต่อความสำเร็จและมาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ครูมีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้สูงจะสนับสนุนและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมาตรฐานของโรงเรียน นอกจากนี้ ขวัญกำลังใจของครู ยังเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการทำงานและการรักษามาตรฐานของโรงเรียน โดยขวัญที่ดีช่วยส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพและมีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่ดี

6) การสร้างวัฒนธรรมผู้นำตนเอง คือ พฤติกรรมของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้น การวางแผนในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง การสะท้อนผลการเรียนรู้ นำไปสู่การพัฒนาตนเอง พัฒนาระบบการทำงาน และใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ภูเบศร์ บาลชน (2563) ซึ่งมุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การนวัตกรรมของโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยใช้โมเดลแข่งขันระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้และภาวะผู้นำแบบร่วมพลัง ทั้งภาวะผู้นำการเรียนรู้และภาวะผู้นำแบบร่วมพลังมีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมในโรงเรียน ภาวะผู้นำการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองและเรียนรู้ร่วมกับบุคลากร ส่งผลให้เกิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ขณะที่ภาวะผู้นำแบบร่วมพลังเน้นการมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการร่วมคิดร่วมสร้างในองค์กร ทั้งสองภาวะผู้นำจึงเสริมสร้างให้องค์กรสามารถปรับตัวและนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาโรงเรียนได้

2. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ความเหมาะสมขององค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ แก้วมณี ปัทมะ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะจากการศึกษาแนวคิดหลักการเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ และการสังเคราะห์วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ผู้บริหารจะต้องบริหารงานโดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีความยืดหยุ่นในการทำงาน เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ และมีจินตนาการในการทำงานสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างดี

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปและอภิปรายผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรนำผลการวิจัยไปกำหนดเป็นนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา จากหน่วยงานต้นสังกัดไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด

1.2 โรงเรียนประถมศึกษาควรนำผลการวิจัยไปกำหนดเป็นแนวทาง และนโยบายระดับโรงเรียนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

1.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาควรนำผลการวิจัยไปศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการบริหาร อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรทำการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ในการศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแยกศึกษาตามขนาดโรงเรียนทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพื่อให้ได้แนวทางในการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เหมาะสมยิ่งขึ้นในแต่ละขนาดโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กนกกร สมปราชญ์. (2559). ภาวะผู้นำและภาวะผู้นำการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. ขอนแก่นการพิมพ์. ขอนแก่น.
- แก้วมณี ปัทมะ. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิตกมล โคตรทองกลาง. (2564). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิรวัดน์ วงษ์คง. (2559). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จุลศักดิ์ ก็อกพิมพ์. (2561). การะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารขอาบดีกนาและ พฤติกรรมการสอนของครูที่ส่งต่อ ประสิทธิภาพการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานกงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 : การวิเคราะห์หุระดับ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ญาณ ศรีประเสริฐ. (2560). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ทิฆัมพร ไวยกรณ์. (2565). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปฏิวะช บุญเกิด. (2563). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ขวัญในการปฏิบัติงานของครูที่ส่งผลต่อการ ดำเนินงานตามมาตรฐานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปยุตธนา มาตหะวงษ์. (2566). สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 20(1), 240-253.
- พิเชษฐ จันทะศิลา. (2560). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ภัทรสุดา อธิชาญวิทย์. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ภูเบศร์ บาลชน . (2563). โมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น: โมเดลแข่งขันภาวะผู้นำการเรียนรู้และภาวะผู้นำแบบร่วมพลัง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- อนุชิต พันธุง. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อภิศญารัตน์ ประราศรี. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อินทร์แปลง ออบอูน. (2559). ภาวะผู้นำโรงเรียนที่ส่งผลประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Jongyung, T. (2024). Components and Indicators of Educational Leadership. *Journal of Education and Learning Reviews*, 1(4), 33–48. <https://doi.org/10.60027/jelr.2024.793>
- Salavert, R. (2013). *Approaches to learning leadership development in different school systems in learning for 21st-century learning*. N.P.: OECD Publishing
- Sisouvong , V. ., & Pasanchay, K. (2024). Modern Educational Institution Management Strategies. *Journal of Education and Learning Reviews*, 1(6), 23–36. <https://doi.org/10.60027/jelr.2024.799>
- Yuze, S. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

